

”The Only Game in Town”

Hur institutionell design påverkar demokratisk konsolidering

Pontus Lindström
Ludvig Sundin

Abstract

Denna uppsats undersöker hur olika former av institutionell design påverkar demokratisk konsolidering. Vi använder oss av regressionsanalys och undersöker 75 länder som alla har demokratiserats efter 1950-talet och tittar på vilket valsystem de har samt om de tillämpar presidentialism eller parlamentarism. Konsolidering mäter vi efter ett index vi själva skapar som mäter tre aspekter av demokratisk konsolidering: politisk kultur, korruption samt huruvida rättsstaten är utvecklad.

Vi prövar hypoteserna att presidentialism är mer ogynnsamt än andra makt-delningssystem för demokratisk konsolidering samt att valsystem med inslag av proportionalitet är mer gynnsamt för demokratisk konsolidering än majoritetsvalsystem. Vi finner stöd för tesen att presidentialism är en ogynnsam faktor men finner inget samband mellan demokratisk konsolidering och valsystem.

Nyckelord: demokratisk konsolidering, institutionell design, valsystem, makt-delning, presidentialism, regressionsanalys

Antal ord: 10539

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Problemformulering.....	1
1.2 Syfte.....	1
2 Teori.....	3
2.1 Demokrati.....	3
2.2 Demokratisk konsolidering.....	4
2.2.1 Teorier och definitioner.....	4
2.2.2 Mätning av demokratisk konsolidering.....	6
2.2.3 Vår definition.....	7
2.3 Institutionell design.....	7
2.3.1 Maktindelning: Presidentialism eller parlamentarism?.....	8
2.3.2 Valsystem.....	10
2.3.3 Samband mellan val- och maktindelningssystem.....	13
3 Metod.....	14
3.1 Urval av länder.....	14
3.2 Lindström-Sundin Index of Democratic Consolidation.....	15
3.2.1 Rule of law.....	16
3.2.2 Democratic Political Culture.....	16
3.2.3 Corruption Perceptions Index.....	17
3.3 Val av oberoende variabler.....	18
3.4 Kontrollvariabel.....	19
3.5 Statistiska metoder.....	20
4 Resultat.....	22
4.1 Deskriptiv statistik.....	22
4.2 Chi-två-tester.....	23
4.3 Regressioner.....	24
5 Diskussion.....	25
6 Referenser.....	28

7 Bilagor.....	31
7.1 Landlista – LSIDC.....	31
7.2 Landlista – avgränsningar.....	33
7.3 Tabeller.....	34
7.3.1 Deskriptiv statistik.....	34
7.3.2 Chi-två-tester.....	36
7.3.3 Regressioner.....	37

1 Inledning

Få forskare skulle idag hävda att demokratin i Sverige inte är konsoliderad. Orsaken till detta är att i Sverige är demokrati den enda accepterade styrelseformen, alla aktörer inom politiken rättar sig efter de lagar demokratin bygger på och tanken på en statskupp i Sverige med syfte att göra landet odemokratiskt känns avlägsen. Detta är den huvudsakliga innebörden när man talar om demokratisk konsolidering – en demokrati är konsoliderad när den är ”the only game in town”, när alla aktörer följer dess regler och ingenting hotar dess legitimitet (Przeworski, 1991:26).

Vad det är som får en demokrati att bli konsoliderad har dock diskuterats flitigt av demokratiforskare och det finns en mängd teorier som argumenterar för att vissa aspekter av samhällsutveckling är mer gynnsamma än andra. Att just en faktor ensam kan förklara att en demokrati konsolideras är det få som anser utan snarare är det en mängd faktorer, som kan skilja sig oerhört mellan olika länder, som tillsammans bidrar till att demokratin i ett land blir alltmer utvecklad. Vissa av dessa faktorer är lättare att påverka än andra. Man kan t.ex. inte påverka att ett land varit en koloni när man ska bygga en ny demokrati. Dock kan man aktivt påverka vilken form den nya demokratin får och vi tror att de val man gör i demokratins begynnelse spelar roll för demokratins fortsatta utveckling.

1.1 Problemformulering

Vi vill med vår studie undersöka hur val- och maktodelningssystem påverkar demokratisk konsolidering. Mer konkret prövar vi hypoteserna att presidentialism är en ogynnsam faktor för demokratisk konsolidering och att valsystem med inslag av proportionalitet tvärtom är en gynnsam faktor.

1.2 Syfte

När man väljer ett forskningsämne är det viktigt att fråga sig varför just detta är intressant att skriva om. Dels ska problemet man undersöker vara relativt utforskat men det ska även vara relevant för nutida och framtida studier. Det existerar redan hyllmeter med forskning kring vilka faktorer som är gynnsamma respektive ogynnsamma för demokratisering. Det finns även rikligt med forskning

som rör sambandet mellan kvaliteten på val och kvaliteten på demokrati. Dock verkar sambandet mellan institutionell design, dvs. vilket valsysteem en ny demokrati väljer att införa, och demokratisk konsolidering vara tämligen outforskat (Boogards, 2009:227). Vad som skiljer vår undersökning från tidigare forskning inom området är att vi gör en kvantitativ undersökning där vi, med hjälp av olika delar inom konsolideringsteori, har skapat ett eget index för demokratisk konsolidering som vi sedan testar tillsammans med olika variabler för institutionell design för att se om vissa aspekter påverkar mer än andra.

Vad finns det då för anledning att undersöka hur detta samband ser ut? Guillermo O'Donnell (1997:43-44) kritiserar konsolidering som koncept och menar att det finns lite att vinna på att kalla en demokrati konsoliderad när det inte finns några garantier för att demokratin faktiskt kommer bestå en längre tid. Vi anser dock att det finns mycket att vinna på att prata om demokratier i termer som konsoliderad eller icke-konsoliderad. Trots att det inte finns någon exakt definition av när en demokrati har blivit konsoliderad är det ett begrepp vars huvudsakliga innebörd det ändå råder en allmän konsensus om. Vi anser även att det är ytterst relevant att undersöka huruvida den institutionella utformningen påverkar utsikterna för demokratisk konsolidering. Om man vill att demokratin ska bestå, förankras och utvecklas är det inte utan betydelse att veta om vissa former av institutionell design ger demokratin större chans att överleva än andra.

Det finns flera teorier om sambandet mellan demokratisk kvalitet och statskick där en av de mest kända är Juan J. Linz teori om att presidentialism medför en större risk för demokratins varaktighet än parlamentarism (Linz, 1994:70). Ytterligare ett syfte med vår studie är att undersöka om våra resultat stöder Linz teori eller om resultatet visar på något annat. I vårt teoriavsnitt behandlar vi också relationen mellan valsysteem och demokratisk kvalitet.

2 Teori

Vårt teoriavsnitt är indelat i tre delar. I den första delen definieras vad vi menar när vi skriver att ett land är en demokrati. Den andra delen rör teori om demokratisk konsolidering och börjar med en redogörelse av existerande forskning om ämnet. I samma del diskuteras kortfattat vilka försök till mätning av konsolidering som har gjorts innan vi själva presenterar vår definition av demokratisk konsolidering. Den tredje delen behandlar olika former av institutionell design och den teoretiska forskning som finns kring området. Fokus läggs på teorier om presidentialism/parlamentarism samt skillnaden mellan proportionella valsystem och majoritetsvals-system.

2.1 Demokrati

I det här avsnittet ämnar vi inte göra en grundlig genomgång av vad olika definitioner av demokrati innebär. Det viktigaste begreppet i vår studie är demokratisk konsolidering och det är kring teorier om konsolidering vi kommer lägga fokus. Vad vi menar när vi använder termen demokrati är dock viktigt att definiera då vi i vår undersökning endast har valt att ha med länder som 2006 benämndes som demokratier, vilket vi motiverar i avsnitt 3.1. Således har vi använt oss av en demokratidefinition som är mätbar och anpassad för kvantitativ studie vilket underlättar för oss i vårt urval av länder.

När vi skriver att ett land är en demokrati menar vi att landet uppfyller kraven för vad mätinstitutet Freedom House klassificerar som ”electoral democracy”. Freedom House sätter upp fyra krav som måste vara uppfyllda för att få beteckningen (Freedom House A, 2006):

1. Ett fritt flerpartisystem
2. Allmän rösträtt för samtliga vuxna medborgare (med undantag för personer i fängelse)
3. Regelbundna och rättvisa val genomförda under sekretess och säkerhet, utan utbrett valfusk med ett resultat som är representativt för det röstande folket
4. En allmän tillgång till de stora politiska partierna, dels genom media och dels genom öppna politiska kampanjer

Freedom House baserar sin bedömning på de senaste allmänna valen i ett land. I länder som har presidentialism gäller bedömningen både presidents- och parlamentsvalen. Värt att notera är även att Freedom House skiljer på "electoral democracy" och "liberal democracy" då den sistnämnda även mäter medborgersliga fri- och rättigheter. Samtliga länder som Freedom House klassificerar som "free" räknas alltså både som "electoral democracy" och som "liberal democracy" men ett land som Freedom House klassificerar som "partly free" kan rankas som en "electoral democracy" utan att vara en "liberal democracy" (Freedom House A, 2006).

2.2 Demokratisk konsolidering

I vårt metodavsnitt kommer vi presentera det index för demokratisk konsolidering vi använder oss av i vår studie. Exakt vad detta index skulle innehålla var inte helt självklart. På samma sätt som det inte finns något officiellt sätt att mäta demokrati finns det inte heller något officiellt index för mätning av konsolidering. Vilken metod man använder för att mäta konsolidering beror helt enkelt på vilken definition av begreppet man väljer att använda sig av. I följande avsnitt kommer vi först diskutera existerande forskning om demokratisk konsolidering eftersom den har inspirerat oss i skapandet av vårt eget mätindex för konsolidering. Därefter följer en diskussion om vilka försök till mätning av konsolidering som tidigare har gjorts. Avsnittet avslutas med en sammanfattning av vilka aspekter inom teorin om demokratisk konsolidering vi tycker är viktigast i skapandet av vårt eget index.

2.2.1 Teorier och definitioner

Att vi har valt att kalla vår uppsats "The Only Game in Town" beror inte enbart på att det låter slagkraftigt utan även för att det är en väl använd fras när man diskuterar demokratisk konsolidering. Uttrycket myntades av Giuseppe Di Palma (1990:113) och har sedan dess använts som en kort begreppsförklaring av vad demokratisk konsolidering innebär, nämligen att en demokrati är konsoliderad när den är det enda accepterade spelet i ett land, när alla aktörer följer dess regler och ingenting hotar dess legitimitet (Przeworski, 1991:26). Utöver denna korta definition har ett flertal andra demokratiteoretiker utvecklat begreppet om konsolidering ytterligare.

Haggard och Kaufman (1994:6) definierar konsolidering som de processer som gör att erkännandet av vissa konstitutionella regler blir alltmer utbrett, aktat och rutinmässigt. Larry Diamond (1994:15) beskriver konsolidering som processen som gör demokratin så fördjupad och legitim bland medborgarna att en tillbakagång från demokrati blir osannolik. Andreas Schedler (1999:94-95) skiljer

mellan negativa och positiva definitioner av konsolidering, där fokus på att undvika demokratisk tillbakagång och instabilitet är en negativ definition medan en positiv definition fokuserar på demokratins utveckling och fördjupning.

Det troligen mest inflytelserika bidraget till forskningen om demokratisk konsolidering har dock gjorts av Juan J. Linz och Alfred Stepan. I boken *Problems of Democratic Transition and Consolidation* (1996) använder även de uttrycket "the only game in town" för att förklara när en demokrati blivit konsoliderad. I sin analys delar de därefter in demokratisk konsolidering i tre dimensioner: beteendemässig, attitydmässig och konstitutionell (1996:5-6). De menar att en demokrati är konsoliderad beteendemässigt när inga viktiga aktörer ägnar resurser åt att göra staten odemokratisk, attitydmässigt när en stor majoritet av folket anser att bästa sättet att lösa politiska och ekonomiska kriser är genom demokratiska tillvägagångssätt och konstitutionellt när politiska aktörer har vant sig vid att lösa konflikter genom att följa de lagar och normer demokratin har skapat eftersom andra alternativ är dyrare och mer ineffektiva (Linz & Stepan, 1996:5-6). Linz och Stepan tar därefter upp att konsolidering av demokrati måste ske inom vad man kallar fem olika arenor: det civila, politiska, och ekonomiska samhället, inom rättsstaten samt inom statsapparaten (Linz & Stepan, 1996:7-15). Av dessa arenor anser vi att rättsstaten är viktigast då övriga arenor på olika sätt är beroende av den. Linz och Stepan lyfter även själva fram rättsstatens betydelse och skriver att huruvida en demokrati blir konsoliderad eller inte beror på om det finns en utvecklad rättsstat (Linz & Stepan, 1997:19).

Ännu ett viktigt begrepp inom forskningen om demokratisk konsolidering är politisk kultur, vilket hänger ihop med Linz och Stepans attitydmässiga dimension. Larry Diamond betonade särskilt dess betydelse och definierade termen som de föreställningar, värderingar och ideal ett folk har om sitt lands politiska system (Diamond, 1999:163). Diamond menar också att det finns tre viktiga uppgifter som måste lösas för att en demokrati ska bli konsoliderad: demokratisk fördjupning, politisk institutionalisering samt regimens ekonomiska och politiska prestationsförmåga (Diamond, 1999:73-74). Demokratisk fördjupning sker genom politisk institutionalisering vilket i sin tur sker genom bl.a. stärkt byråkrati, förbättrade valsystem samt skapandet av en rättsstat med tydligt ansvarsutkrävande (Diamond, 1999:93). Den politiska prestationsförmågan, menar Diamond, är också viktig i en ung demokrati eftersom den avgör hur pass skicklig staten är på att hantera och minska graden av kriminalitet och korrupktion. Undersökningar i nya demokratier visar att just graden av korrupktion och kriminalitet är en av de viktigaste faktorerna när folket bedömer hur demokratin i ett land fungerar (Diamond, 1999:92).

När man säger att en demokrati har blivit konsoliderad menar man ofta att demokratin har nått sitt slutstadium i utvecklingen. Synen på en förändring av demokratin som en linjär linje från odemokratisk till konsoliderad har kritiserats av flera forskare. En känd kritiker är Thomas Carothers som menar att det är fel att betrakta demokratiutveckling som en transition eftersom en majoritet av världens länder befinner sig i en gråzon mellan demokrati och auktoritärt styre där

en klar linjär utveckling mot demokratisk konsolidering är svår att urskilja (Carothers, 2002:17). Vi delar i viss mån Carothers syn på transitionsparadigmet som föråldrat men vill ändå mena att konsolideringsbegreppet är relevant. Vi uppfattar inte konsolideringen av demokratin som slutet på en fas där demokratin är fulländad. Vad vi menar är att det trots allt finns en poäng i att utforska vilka faktorer som är gynnsamma respektive ogynnsamma för det demokratiska styrelseskicket utsikter att klara påfrestningar.

2.2.2 Mätning av demokratisk konsolidering

Som tidigare nämnts finns det ett flertal olika definitioner av demokratisk konsolidering. När det kommer till att operationalisera konsolidering och faktiskt mäta om demokratin i ett land är konsoliderad eller inte är dock forskningens bidrag begränsat. En mätning och definition av demokratisk konsolidering är Samuel Huntingtons ”two-turnover test”. Testet går ut på att om vinnaren i det första valet efter att ett land demokratiserats förlorar det andra valet, samt om vinnaren av det andra valet därefter frivilligt lämnar över makten i kommande val räknas demokratin i landet som konsoliderad (Huntington, 1991:266-267). Testet har dock kritiserats bland annat för att partisystem med ett dominant parti, där det kan gå flera decennier utan något maktskifte, inte kommer räknas som konsoliderat (Schedler, 2001:73). Övrig kritik man kan rikta mot Huntingtons definition är att den endast fokuserar på tiden kring valen och inte på tiden mellan valen.

Ett annat sätt att mäta och jämföra demokratisk konsolidering är att man tittar på de index som olika mätinstitut har tagit fram (se t.ex. Haerpfer, 2009:315). De två mest kända är Freedom House som mäter politiska rättigheter och civila friheter samt Polity IV som bl.a. tittar på politisk konkurrens och den verkställande maktens oberoende. Dessa index är fullgoda alternativ om man vill mäta graden av demokrati i ett land, men för att mäta om demokratin blivit konsoliderad hos folket samt huruvida dess legitimitet är ohotad krävs det, enligt oss, att man tittar på ytterligare aspekter.

Ett försök till att mäta demokratisk konsolidering har nyligen gjorts av Simone Dietrich och Joseph Wright (2011). I en undersökning om hur bistånd från utlandet påverkar konsolidering i afrikanska länder fokuserar de på olika aktörers beteende. Genom att använda Schedlers negativa definition, att konsolidering är att förebygga demokratisk tillbakagång, tittar de på om det finns ett fungerande flerpartisystem, om valsystelet är rättvist samt om sittande regeringar frivilligt lämnat ifrån sig makten eller om de överskridit sin mandatperiod (Dietrich & Wright, 2011:11). Även i denna undersökning läggs det, anser vi, för mycket vikt på valen och för lite vikt på den politiska kulturen, hur folket uppfattar demokratin och hur de ser på de styrandes legitimitet.

2.2.3 Vår definition

Vid skapandet av vårt eget konsolideringsindex har vi inspirerats av Linz och Stepan's indelning av demokratisk konsolidering i tre dimensioner: beteendemässig, attitydmässig och konstitutionell (1996:5-6). Då vi ser alla dimensioner som lika viktiga har vi även försökt skapa ett index som tar hänsyn åt och mäter, så långt det är möjligt, samtliga delar.

Den första delen vi vill ha med, som hänger ihop med den konstitutionella dimensionen av konsolidering, är hur utvecklad rättsstaten är i ett land, vilket även Linz och Stepan (1997:19) lyfter fram som en viktig aspekt. Att man har en rättsstat där staten och samtliga av dess politiska, ekonomiska och civila aktörer är underställda lagen är en absolut förutsättning för att en demokrati ska bli konsoliderad. Vår definition av rättsstat innebär även att rättsväsendet är oberoende, att alla människor är lika inför lagen samt att rättsväsendet ger skydd från olika former av politisk terror.

Den andra delen i vårt konsolideringsindex är hur den politiska kulturen ser ut vilket även Diamond (1999:163) lyfter fram som en viktig aspekt. Den politiska kulturen hänger ihop med Linz och Stepan's attitydmässiga dimension och innebär de föreställningar, värderingar och ideal ett folk har om sitt lands politiska system. Vi tänker oss att om folket har en föreställning om att demokrati är att föredra framför alla andra styrelseformer har demokratin i landet även en god chans att överleva och kan därför anses vara konsoliderad.

Den tredje delen vi vill ha med i vår mätning av demokratisk konsolidering är den beteendemässiga dimensionen, dvs. hur de politiska aktörernas agerande påverkar demokratin, om de missbrukar sin makt för privata intressen samt i hur stor utsträckning samhället är korrumpert, vilket även Diamond (1999:92) har framhållit som viktigt för konsolidering. I ett land med hög grad av korruption, präglad av mutor, nepotism och folkvalda som missbrukar sina ämbeten tänker vi att risken för att demokratin ska utvecklas negativt och försvinna ökar.

När vi skapar vårt index för mätning av demokratisk konsolidering vill vi alltså mäta huruvida rättsstaten är utvecklad, hur den politiska kulturen ser ut samt graden av korruption bland styrande aktörer. Om ett land får goda betyg på samtliga av dessa aspekter tror vi att demokratin i landet har en god chans att överleva långsiktigt och därför även kan benämnas som konsoliderad. Vilka variabler vi har valt att använda för att mäta detta kommer vi att gå in på mer utförligt i vårt metodavsnitt.

2.3 Institutionell design

Det råder ingen tvekan om att det finns ett mycket stort antal faktorer som påverkar demokratisk konsolidering. Vi har valt att fokusera på hur den institutionella designen påverkar konsolidering. Detta har vi gjort dels i

avgränsningsssyfte men också för att vi vill lyfta fram värdet av att studera institutionell design i utvecklingen av konsolideringsteorier. Ett flertal av de faktorer som kan tänkas påverka konsolidering är faktorer som är omöjliga, eller mycket svåra att påverka på kort sikt. Exempel på sådana är historiska faktorer och ekonomisk utveckling. När en auktoritär regim faller och ett demokratiskt system ska byggas upp finns det dock möjligheter att tänka över den institutionella designen. Vi menar att forskningen skulle kunna ha mycket att erbjuda i dessa lägen.

De aspekter av institutionell design vi studerar är valsystemet samt systemet för maktindelning.

2.3.1 Maktindelning: Presidentialism eller parlamentarism?

Vi intresserar oss för hur politisk maktfördelning påverkar demokratisk konsolidering. De system som används för maktindelning i demokratiska länder kan huvudsakligen delas in i tre grupper: presidentialism, semipresidentialism och parlamentarism. Ett parlamentariskt system kännetecknas av att den exekutiva enheten (regeringen) är beroende av den lagstiftande enheten (parlamentet). Regeringschefen utses vanligen av parlamentet och är hela tiden beroende av parlamentets stöd för att kunna sitta kvar vid makten. Regeringen får således sin legitimitet från det folkvalda parlamentet. I ett presidentiellt system innehar en direkt folkvald president den exekutiva makten och utövar denna oberoende av den parlamentariska sammansättningen. Presidenten är frikopplad från den lagstiftande församlingen och vald på en i konstitutionen fastslagen mandatperiod. Presidenten kan inte genomdriva alla förslag utan parlamentets godkännande men behöver inte avgå om han eller hon saknar stöd i parlamentet. En följd av detta är att den parlamentariska majoriteten kan bestå av partier som inte står bakom presidenten. Presidentens och regeringens legitimitet härleds alltså ur det faktum att presidenten är direktvald av folket (Linz, 1994:5-6). Ett presidentiellt system präglas av att den exekutiva makten är delad från den lagstiftande makten medan dessa maktenheter är tätt sammankopplade i ett parlamentariskt system (Lijphart, 1984:68).

Semipresidentialism är ett system som kan förstås som en blandning mellan parlamentarism och presidentialism. För att ett system ska klassificeras som semipresidentiellt ska det ha en president med faktisk makt men också en regeringschef och en regering som är beroende av stöd från den lagstiftande församlingen. Exakt hur maktförhållandet mellan president och regeringschef ser ut varierar mellan olika länder och även så vilka befogenheter presidenten har. Vi vill dock peka på den intressanta aspekten att regeringen, precis som i ett parlamentariskt system, är beroende av parlamentet. Det oberoende som präglar relationen mellan president och lagstiftande församling i ett presidentiellt system finns alltså inte i ett semipresidentiellt system även om det finns en president med viss makt och oberoende.

I och med oberoendet mellan exekutiv enhet och parlament som präglar ett presidentiellt styrelseskick finns det ständigt en maktkamp mellan president och parlament. Ofta finns det inget demokratiskt instrument för att lösa denna maktkamp och risken för att militären går in som moderator när spänningarna blir alltför stora blir då överhängande i ett land där demokrati är en ny företeelse. Konflikten kan också förstärkas i länder där hög polarisering mellan olika grupper föreligger (Linz, 1994:7).

Linz (1994:27, 39-42) menar att partier får en mer underordnad betydelse i presidentiella system och att mer fokus läggs på kandidaterna som personer. Partierna blir i dessa fall valapparater för att föra fram enskilda kandidater. Linz drar slutsatsen att partier i presidentiella system ofta är svaga, fraktioniserade och personbaserade. Vi tror att ett starkt, konsoliderat partisystem gynnar demokratisk konsolidering då detta minskar risken för att makt koncentreras till enskilda personer som kan tänkas ha incitament att underminera demokratin. I ett flerpartisystem med starka partier ligger makten i högre grad hos partier som är grupper av människor som alla ställer krav på inflytande.

Linz (1994:41) konstaterar att oppositionen ofta har en mer framträdande roll i den politiska processen i parlamentariska system. Regeringschefen och regeringen har en starkare koppling till parlamentet och måste där försvara sina förslag. Vidare menar Linz att regeringschefen och regeringsledamöterna ofta har en fortsatt ledande roll efter att de förlorat regeringsmakten genom att de inte sällan sitter kvar i parlamentet. Detta stärker enligt Linz oppositionen som får en mer framträdande roll om den i parlamentet representeras av erfarna politiker som tidigare haft en framträdande roll. Vi menar att en stark opposition är en gynnsam faktor för demokratisk konsolidering. Oavsett system har oppositionen ett intresse av att bevara demokratin då de annars skulle stå utan möjlighet till framtida regeringsinnehav. Ju starkare oppositionen är desto bättre möjligheter bör de rimligen ha att motverka en underminering av demokratin.

I en parlamentarisk demokrati sitter varken regeringschefen eller parlamentet säkert. Regeringschefen är beroende av parlamentets stöd och har i flera länder makten att upplösa parlamentet och utlysa nyval. I ett presidentiellt system sitter vanligen presidenten och dennes regering under hela den period presidenten är vald på. Det är mycket svårt att avsätta en sittande president, ofta ställs krav på att presidenten har begått brott eller på mycket stor majoritet i parlamentet för att presidenten ska tvingas avgå. I presidentiella system finns, som vi tidigare konstaterat, risk för att presidenten och regeringen tillhör ett annat parti än majoriteten i parlamentet. Stepan och Skach (1993:18-19) påpekar att varken presidentiella eller parlamentariska system ger garantier för effektivt styre eller stabilitet men menar att parlamentariska system har inbyggda konstitutionella mekanismer för att hantera de kriser som uppstår när regeringen inte kan genomdriva sin politik. Saknar regeringen stöd för sin politik kan parlamentet avsätta regeringen och tillsätta en ny, alternativt kan det bli aktuellt med nyval. En president har inte dessa möjligheter, både den lagstiftande församlingen och presidenten är tillsatta på förbestämda tider. Risken finns att presidenten börjar

styra med dekret och därmed underminerar demokratin. I ett parlamentariskt system kan politiska kriser lösas på ett flexibelt sätt innan de utmynnar i regimkriser. Risken för att regeringschefen i ett parlamentariskt system börjar styra med dekret är mindre då parlamentet måste stå bakom detta för att så ska kunna ske. Därför är risken för att politiska kriser utvecklas till regimkriser större i ett presidentiellt system än i ett parlamentariskt system (Stepan & Skach, 1993:18-19).

De olika systemen får också olika konsekvenser för möjligheten till ansvarsutkrävande. Många teoretiker menar att möjligheterna till politiskt ansvarsutkrävande är större i ett presidentiellt system då presidenten är direktvald och har ett tydligt personligt mandat. Linz pekar på att detta ansvarsutkrävande prövas i val och att en president som är konstitutionellt begränsad till att ställa upp för omval inte kan krävas på ansvar. Då presidentens mandat är mer personligt till sin prägel kan ansvar inte utkrävas av presidentens parti på samma sätt som regeringschefens parti kan ställas till svars i ett parlamentariskt system. I ett parlamentariskt system är regeringschefen på sätt och vis mer lyhörd inför folket än i ett presidentiellt system (Linz, 1994:12-18).

Linz lyfter fram ytterligare en relaterad faktor som kan tänkas gynna demokratisk konsolidering. Han menar att regeringsledamöterna i ett presidentiellt system är starkt bundna till sin president. Att samma minister sitter i regeringen under olika presidenter är ovanligt medan motsatt förhållande råder i parlamentariska system. Resultatet blir att regeringsledamöter i parlamentariska system generellt sett har mer erfarenhet. I parlamentariska system har ministrarna ofta en anknytning till parlamentet och om de av någon anledning avgår har de inte sällan sin plats i parlamentet kvar och har därmed en stark maktbas. Så är inte fallet i presidentiella system. Linz menar att detta leder till fler erfarna och mäktiga politiker (Linz, 1994:31). Liknande slutsatser kring skillnaderna i erfarenhet mellan regeringar i de olika systemen drar Stepan och Skach (1993, 13-16) i en omfattande studie. Vi tror att maktkoncentration hos ett fåtal enskilda personer är en missgynnsam faktor för demokratisk konsolidering. Att ett land har flera erfarna politiker med relativt stor makt borde vara en tillgång ur ett konsolideringsperspektiv då makten är mer utspridd.

Vår hypotes är att presidentialism är en ogynnsam faktor för demokratisk konsolidering och att parlamentaristiska inslag är en konsoliderande faktor.

2.3.2 Valsystem

Valsystem utgör på sätt och vis kärnan i den representativa demokratin. Valsystemet avgör hur folket ska representeras av de folkvalda genom att reglera hur mandat fördelas i förhållande till röster. Nedan beskriver vi de mest använda typerna av valsystem och presenterar forskning om vilka implikationer valsystemet får för bedrivandet av politik och den demokratiska utvecklingen.

Samtidigt som det finns en stor uppsjö av olika vals-system är det några typer av system, med mindre variationer, som är dominerande. Merparten av världens olika vals-system kan klassas som antingen proportionella eller majoritetsval-system. Till detta kommer ett antal länder som har någon form av blandning mellan dessa system.

Majoritetsval syftar till att skapa en stabil majoritet som kan styra landet. Detta uppnås vanligen genom att val genomförs i enmansvalkretsar där den kandidat som får någon form av majoritet tilldelas mandatet. Vilken typ av majoritet man går efter varierar mellan olika system. Exempel är system där det krävs enkel majoritet, dvs. minst hälften av rösterna och där val, vid behov, hålls i flera omgångar tills dess att en kandidat har fått denna majoritet. Ett annat system är att den kandidat som får flest röster tilldelas mandatet även om denne inte har fått hälften av rösterna (Sartori, 1997:3-9). Vi väljer att kalla detta sistnämnda system för relativt majoritetsval.

Ett proportionellt system syftar tvärt emot till att uppnå en hög grad av proportionalitet. Tanken är att mandatfördelningen i hög grad ska spegla valresultatet. Det vanligaste sättet att uppnå detta är att val genomförs i flermansvalkretsar där varje partis kandidater är samlade på partiets lista. Metoderna som används för att sedan beräkna mandatfördelningen varierar mellan olika system och kan leda till olika grader av proportionalitet beroende på vald metod (Sartori, 1997:3-9).

Maurice Duverger (1959:251-252) drar i sitt klassiska verk ”Political Parties”¹ slutsatsen att proportionella vals-system och majoritetsval i två omgångar leder till flerpartisystem² medan länder med relativt majoritetsval tenderar att ha tvåpartisystem. Sartori (1997, 29-31) påpekar att Duvergers slutsatser varit utsatta för mycket kritik och påtalar själv ett stort antal metodologiska brister i hans arbete men kommer fram till slutsatser som ligger nära Duvergers.

Sartori (1997:40-48) kommer fram till att ett relativt majoritetsvals-system inte nödvändigtvis orsakar ett tvåpartisystem men att det bidrar till att upprätthålla ett sådant system om det redan finns och att det orsakar tvåpartisystem om partisystemet är strukturerat och om väljarkårens politiska åsikter är relativt jämnt spridda geografiskt. Han drar också slutsatsen att ett tvåpartisystem omöjligt kan förekomma om etniska, språkliga eller andra typer av minoriteter med särskilda intressen är geografiskt koncentrerade. Vidare menar han att ett proportionellt system också har en reducerande effekt på antalet partier som är proportionell mot hur pass renodlad metoden för proportionalitet är; ett mindre renodlat proportionellt system kommer enligt principen ha färre partier än ett mer renodlat proportionellt system (Sartori, 1997:40-48).

Vi tolkar Sartoris slutsatser som att man bör se på vals-system som en faktor som i olika grad verkar reducerande på antalet partier. Teoretiska lagar som dessa är ovanliga inom samhällskunskapen och man kan givetvis ifrågasätta hur användbara dessa lagar är för att göra precisa uppskattningar gällande länders

¹ Originaltitel *Les Partis Politiques*

² Med flerpartisystem avses här system med fler än två partier

partisystem. För vårt ändamål är det dock mindre intressant att kunna göra exakta prediktioner gällande antalet partier som följd av valsysteem, vi intresserar oss istället för det generella positiva samband som tycks finnas mellan grad av proportionalitet och antal partier.

Enligt Lijphart (1984:107-111) har det dominerande synsättet inom demokratiseringsteorin länge varit att tvåpartisystem bäst gynnar demokratisk konsolidering. Teoretiker med detta perspektiv har pekat på att tvåpartisystem verkar modererande på den demokratiska regimen. Om det bara finns två stora partier som konkurrerar om väljarna kommer partierna att rikta in sig på att nå mittenväljare på höger-vänster-skalan. För att lyckas med detta måste partierna röra sig mot mitten politiskt och detta antas gynna den demokratiska stabiliteten. I viss kontrast till detta menar andra teoretiker att väljarna har två tydliga alternativ att välja mellan och att de kompromisser som är nödvändiga i en demokrati därför görs av väljarna och inte den politiska eliten och att detta stärker demokratin. Förespråkare menar också att ett tvåpartisystem förenklar ansvarsutkrävandet då endast ett parti ensamt har majoriteten (Lijphart, 1984:107-111).

Lijphart (1984:111-114) går i polemik mot detta synsätt och pekar på att argumentationen inte håller. Han menar att man traditionellt har fokuserat på USA och Storbritannien, som båda är stabila demokratier som länge har haft tvåpartisystem, och jämfört dessa med exempel som Tyskland under Weimarrepubliken som uppenbarligen inte var en stabil demokrati och som samtidigt hade många partier. Vidare pekar han på att det faktum att flerpartisystem i högre utsträckning har kortlivade regeringar inte är detsamma som regiminstabilitet. Tvärtom menar han att långlivade regeringar snarare tyder på att den exekutiva makten dominerar över den lagstiftande och vi tror att denna typ av maktkoncentration kan utgöra en risk för demokratins överlevnad. Lijphart bemöter också argumentet om den påstådda modererande effekten av tvåpartisystem och att detta skulle vara gynnsamt för demokratin. Han menar att ett underliggande antagande för detta påstående är att det bara finns en politisk dimension som är viktig och som delar väljarna - den socioekonomiska. Om det finns andra viktiga frågor som delar väljarna och som inte följer den socioekonomiska uppdelningen saknas alternativ för väljarna. Om så är fallet så innebär valsystemet en begränsning för väljarnas möjlighet att få sina åsikter representerade genom allmänt val och detta system, menar Lijphart, kan inte ses som demokratiskt överlägset (Lijphart, 1984:111-114).

Vi tror att risken för maktkoncentration hos enskilda grupper i form av exekutiv dominans är en faktor som under kriser kan leda till demokratisk tillbakagång. Möjligheten att få sina åsikter representerade parlamentariskt i ett tvåpartisystem är sämre då partierna främst är delade i den socioekonomiska dimensionen och vi tror att detta, under krisartade omständigheter, kan få folk att tappa tilltron till demokratin och att detta är en missgynnsam faktor för demokratisk konsolidering. De flesta fallen av tvåpartisystem finner vi i länder som har ett relativt majoritetsvalsysteem och detta förstärker ytterligare bristen på representativitet. Mer än hälften av rösterna i dessa kan vara bortkastade röster då

kandidaten med flest röster får valkretsens enda mandat. Även detta tror vi kan minska stödet för demokratin som i sig är en konsoliderande faktor. Diskin et al. (2005:300) prövar hypotesen att proportionellt valsysteem ökar risken för att demokratin kollapsar och finner en korrelation som tvärtom pekar på motsatt förhållande, alltså att proportionellt valsysteem gynnar demokratisk konsolidering.

Vår hypotes är att inslag av proportionalitet i valsysteem är en gynnsam faktor för demokratisk konsolidering.

2.3.3 Samband mellan val- och maktdelningssystem

Hur systemet som helhet fungerar beror inte bara på de enskilda variablerna valsysteem och maktfördelning utan också på hur de interagerar.

Bland de länder som Stepan och Skach (1993:5-6) undersöker har länderna med parlamentariskt system i genomsnitt fler partier än länder med presidentiellt system. Länder med parlamentariskt system har alltså i högre utsträckning proportionella valsysteem och länder med presidentiellt system har i högre utsträckning system med majoritetsval. Detta innebär dock inte att ett presidentiellt system inte kan ha proportionella val till den lagstiftande församlingen eller att parlamentariska system inte kan ha majoritetsval.

I ett parlamentariskt system kan flerpartisystem innebära att regeringen blir instabil då regeringen är beroende av parlamentets stöd medan ett tvåpartisystem leder till att regeringen alltid har egen majoritet i parlamentet. I ett presidentiellt system är regeringen som nämnts inte beroende av stöd från parlamentet och valsysteem till den lagstiftande församlingen spelar därför mindre roll för regeringens stabilitet.

3 Metod

I vår metoddel beskriver vi de praktiska lösningar vi har valt för att kunna undersöka hur institutionell design påverkar demokratisk konsolidering. Avsnittet inleds med en del som redogör för urvalet av länder i vår studie. Därefter diskuteras de variabler vi har använt för att skapa vårt konsolideringsindex. Metodavsnittet behandlar också de oberoende variabler vi använder oss av i undersökningen. Vi diskuterar också kort huruvida det är relevant att kontrollera för faktorer som ligger utanför uppsatsens fokus och motiverar den kontrollvariabel vi valt att ha med. Slutligen presenterar vi ett batteri av tester som ligger till grund för att bedöma studiens tillförlitlighet.

3.1 Urval av länder

Vilka länder som skulle ingå i vår undersökning var från början inte helt självklart. Då vi gör en kvantitativ studie vill vi ha med ett stort antal länder för att öka våra chanser att dra generella slutsatser av vårt resultat. Att ta med alla världens länder var dock aldrig aktuellt eftersom många länder, av skilda anledningar, inte berörs av vår undersökning och därför inte är relevanta. I urvalet av länder har vi gjort tre stora avgränsningar som även listas utförligt i våra bilagor.

Den första avgränsningen är att alla länder i vår undersökning år 2006 rankades som "electoral democracy" av mätinstitutet Freedom House³. Totalt rankade Freedom House 123 länder som "electoral democracy". Anledningen till att vi väljer år 2006 är att mätningarna i vårt konsolideringsindex bygger på data från olika år som alla ligger i närheten av 2006. Länderna som inte var med är auktoritära och totalitära stater som Kuwait, Vitryssland och Laos. Vår tanke med denna avgränsning är helt enkelt att det inte finns någon poäng att mäta demokratisk konsolidering i ett land som saknar demokrati. Det finns exempel på stater som innan 2006 varit demokratier men som idag har ett auktoritärt styrelseskick. Vi diskuterade om vi även skulle ha med sådana länder och göra en undersökning med tidsseriedata men har alltså valt att begränsa oss och endast ha med länder som 2006 ansågs vara demokratier.

Den andra avgränsningen är att vi tidsmässigt väljer att endast ha med länder som har demokratiserats efter 1950-talet. Detta innebär att vi inte har med länder

³ Vad "electoral democracy" innebär samt vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att få etiketten behandlas i avsnitt 2.1

som anses ha varit stabila demokratier sedan 1950-talet och tiden innan dess. Robert A. Dahl gör bedömningen att 22 länder har varit stabila demokratier sedan 1950 (Dahl, 2001:186). I vår bilaga finns även en lista där dessa länder presenteras. Till Dahls lista har vi lagt till ytterligare fem länder som, enligt oss, varit stabila demokratier länge och som därför är olämpliga för vår undersökning: Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino samt Indien. Totalt försvinner alltså 27 av de ursprungliga 123 länderna. Östtyskland, som demokratiserades 1990, hade varit intressant att ha med i undersökningen men då all data i våra variabler behandlar Tyskland som ett land är den forna kommuniststaten exkluderad från undersökningen. Att landet har blivit konsoliderat beror ju också tveklöst på ihopslagningen med det redan konsoliderade Västtyskland. Utöver detta har vi även valt att inte ha med Cypern då dess politiska delning gör landet olämpligt för kvantitativ studie.

Den tredje avgränsningen vi har valt att göra är att vi inte har med länder med under 100 000 invånare. Anledningen är att vi tror att länderna, som uteslutande är små önationer i Karibien och Oceanien, kommer missgynna vår möjlighet att dra slutsatser av undersökningens resultat.

När man gör en kvantitativ studie är det ofta även så att man inte hittar data för samtliga länder man vill ha med i undersökningen. Vårt index för mätning av demokratisk konsolidering, som presenteras i nästa avsnitt, saknade data för ytterligare tolv länder, samtliga önationer, vilka också listas i vår bilaga tillsammans med länderna vi valde bort på grund av för lågt invånarantal.

3.2 Lindström-Sundin Index of Democratic Consolidation

I teoriavsnittet argumenterade vi för vilka olika delar vi ansåg att ett index för mätning av demokratisk konsolidering borde bestå av. De delar vi bedömde som viktigast är hur utvecklad rättsstaten är, hur den politiska kulturen ser ut samt graden av korruption bland styrande aktörer. Vår nästa uppgift är att hitta variabler som kan mäta dessa aspekter. I ”The Quality of Government Dataset”⁴ (Teorell et al., 2011) hittar vi ett index för varje aspekt av vår konsolideringsdefinition:

Vad variabeln mäter	Namn på variabel
Rättsstaten	Rule of law
Politisk kultur	Democratic Political Culture
Korruption	Corruption Perceptions Index

⁴ I vår studie ofta förkortat QoG

Indexen för politisk kultur och korruption är graderade från 0 till 10 där betyget 0 indikerar ett dåligt betyg. Rule of law-indexet använder en sextongradig skala där 0 är sämst och 16 är bäst betyg. Därför är det första vi gör att omvandla den till en tiogradig skala. Därefter sammanför vi de tre indexen, som nu alla är graderade från 0 till 10 och får en skala där det högsta möjliga betyget är 30. Slutligen delar vi detta nya index, som vi kallar Lindström-Sundin Index of Democratic Consolidation (LSIDC), med tre och får en skala från 0 till 10 som mäter alla tre ursprungliga variabler. Viktigt att poängtera är att vårt index endast är skapat för att mäta länder som redan är demokratier och har demokratiska institutioner. Beroende på vilka tester vi gör använder vi indexet olika. I vissa fall är det nödvändigt för oss att göra vårt index till en dikotomi, dvs. där vi delar vårt index i två delar där den ena delen innehåller länder med höga värden och där andra delen innehåller länder med låga värden. I de fallen gör vi delningen mitt i indexet där ena gruppens länder har ett värde under 5,00 och andra gruppens länder ett värde på 5,00 eller högre.

3.2.1 Rule of law

Det finns flera olika variabler som på olika sätt mäter hur pass utvecklad rättsstaten är i ett land. Det index vi väljer är mätinstitutet Freedom House index för "Rule of law". Detta beror dels på att indexet överensstämmer med vår uppfattning om vad en utvecklad rättsstat innebär, och dels på att Freedom House är en allmänt känd organisation vars olika former av mätning av demokrati ofta förekommer som referens i vetenskapliga studier. I indexet för "Rule of law" ställer Freedom House fyra huvudfrågor och 22 underfrågor (Freedom House A, 2006) och ger därefter länder ett betyg från 0 till 16 beroende på hur utvecklad rättsstaten är. De fyra huvudfrågorna är:

1. Finns det ett oberoende rättsväsende?
2. Gäller lagstyre i civil- och straffrättsliga frågor samt är polisväsendet under civil kontroll?
3. Finns det skydd från politisk terror, orättvis frihetsberövning och tortyr av grupper som stödjer eller är emot systemet samt är samhället fritt från krig och uppror?
4. Garanterar lagen lika behandling av olika delar av befolkningen?

3.2.2 Democratic Political Culture

Att mäta i hur hög grad rättsstaten fungerar i ett land är tämligen oproblematiskt. Att mäta hur den politiska kulturen är i ett land jämfört med ett annat land samt hur medborgarna i länderna uppfattar demokratin är dock mer komplicerat efter-

som man inte kan genomföra exakt likadana opinionsundersökningar samtidigt i alla världens länder.

Det index vi valde för mätning av hur den politiska kulturen ser ut är en del av ”The Economist Intelligence Unit's Index of Democracy” (Kekic, 2007) som förutom politisk kultur även mäter valprocess, valdeltagande, medborgerliga friheter samt hur funktionell regeringen är. I vår undersökning har vi dock endast använt oss av data för politisk kultur.

I skapandet av den tiogradiga skalan ”Democratic Political Culture” har man främst använt sig av opinionsundersökningar insamlade av den oberoende organisationen World Values Survey som mäter hur världens människors värderingar och ideal förändras över tid. Övriga källor för insamling av material är undersökningar genomförda av Eurobarometer och Gallup samt olika experters bedömning av situationen i olika länder (Kekic, 2007:8). Indexet ”Democratic Political Culture” består av åtta frågor som tillsammans mäter i vilken utsträckning det finns en konsensus i samhället som stödjer de demokratiska principerna. Varje fråga har därefter tre svarsalternativ som ger olika poäng där 1 är max och 0 är lägst (se Kekic, 2007:10-11). Svaren omvandlas som nämnts därefter till en tiogradig skala där 10 är en lyckad demokratisk politisk kultur och 0 är det motsatta.

3.2.3 Corruption Perceptions Index

När vi mäter i hur hög grad ett land är korrumpert använder vi organisationen Transparency Internationals ”Corruption Perceptions Index”. Indexet är det mest kända för mätning av politisk korrupktion och har uppdaterats varje år sedan 1993. Metoden som används är att kombinera flera olika källor som mäter samma sak då man menar att detta ger ett mer trovärdigt resultat än om man tittar på varje källa var för sig (Transparency International, 2009:1). Den tvärsnittsdata som finns i databasen är insamlad åren 2000-2009 och länderna har således bedömts efter undersökningar genomförda under olika år. Även fast indexet har använt sig av ungefär samma metodologi under samtliga år är det viktigt att notera att när vi här uttalar oss om hur Transparency International får fram sitt index utgår vi från 2009 års metodologi (Transparency International, 2009).

Datan som används kommer från 13 undersökningar genomförda av tio oberoende organisationer. De mest kända organisationerna är Economist Intelligence Unit, Freedom House, World Economic Forum och World Bank. Eftersom vi använder oss av de två förstnämnda i våra övriga index för mätning av demokratisk konsolidering har vi noga kontrollerat att de olika indexen inte mäter samma sak.

Datan från Freedom House som används i ”Corruption Perceptions Index” är från ett projekt kallat ”Nations in Transit” (Freedom House B, 2009) och som mäter den politiska utvecklingen i de före detta sovjetstaterna i Europa och Asien. Det skiljer sig alltså avsevärt från Freedom House index för ”Rule of law”.

Den data som kommer från Economist Intelligence Unit kallas ”Country Risk Service and Country Forecast” och mäter graden av politisk korruption utifrån den bedömning experter i olika länder gör (Transparency International, 2009:3). Den mäter alltså andra aspekter av samhället än de frågor som ställs i indexet ”Democratic Political Culture”.

Metoden som används för att skapa den tiogradiga skalan ”Corruption Perceptions Index” är att man standardiserar de 13 undersökningarna till skalor där 0 innebär hög grad av korruption och 10 låg grad av korruption. Något förenklat förklarar sammanställer man därefter all data i ett korruptionsindex där hänsyn tas till bl.a. standardavvikelse, konfidensintervall samt till att alla länder inte ingår i samtliga undersökningar (Transparency International, 2009:5-8).

3.3 Val av oberoende variabler

Efter att ha skapat vårt index för mätning av demokratisk konsolidering (LSIDC) är nästa steg att bestämma vilka oberoende variabler vi vill pröva mot vårt index. En stor del av vårt teoriavsnitt rör frågan om hur maktfördelning påverkar konsolidering och då främst i hur hög grad man kan se en skillnad mellan länder med parlamentarism och länder med presidentialism. Den variabel vi har använt för att mäta detta kallas ”Parliamentarism” och kommer från QoG-databasen (Teorell et al., 2011). Variabeln kodar världens länder i tre kategorier: presidentialism, semipresidentialism och parlamentarism (Thacker & Gerring, 2005). Beroende på vilken metod vi använder har vi använt variabeln olika, t.ex. gör vi om den till en dummyvariabel⁵ i vår regressionsanalys genom att slå ihop grupperna semipresidentialism och parlamentarism. Termen semipresidentialism innebär här ett blandat system där man dels har en president med reell makt och dels en regering ansvarig inför parlamentet. Eftersom vi tror att presidentialism är ogynnsamt för demokratisk konsolidering har vi valt att behålla länderna med presidentialism i en egen grupp och jämföra dem med övriga länder.

Den andra aspekten av institutionell design vi vill undersöka är valsystemets utformning. Trots att det finns flera variabler i QoG-databasen som mäter valsystem väljer vi att göra en manuell kodning av respektive valsystem för länderna i vår studie, eftersom vi upptäckte flera brister hos variablerna i databasen. Detta gör vi utifrån den klassificering som görs i boken *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook* (Reynolds et al., 2005). Boken ges ut av ”International Institute for Democracy and Electoral Assistance” och är enligt oss den mest lämpliga källan för information om valsystem i världens länder. Vi har valt att göra en tudelad kategorisering där en grupp innehåller de länder vars valsystem i boken räknas som ”plurality/majority” och en grupp med de länder vars valsystem räknas som antingen ”proportional representation” eller ”mixed” (Reynolds et al., 2005:28, 166-173). ”Plurality/maj-

⁵ En variabel med endast två värden, 1 eller 0

ority” är samlingsnamnet för de olika former av majoritetsval som tillämpas i världen och ”proportional representation” innebär olika slags proportionella valsystem. Länder som klassificeras som ”mixed” använder ett system med inslag av både proportionella val och majoritetsval. Anledningen till att vi kodar de länderna i samma grupp som de med proportionellt valsystem är att vi tror att proportionella valsystem är bra för demokratisk konsolidering, och eftersom länder med ett blandssystem innehåller inslag av proportionalitet (och länder med majoritetsval inte gör det) är en sådan indelning lämplig för oss.

3.4 Kontrollvariabel

Även om vi har valt att fokusera vår studie på hur institutionell design påverkar demokratisk konsolidering är vi medvetna om att det givetvis inte är de enda faktorerna som påverkar. Vi frågar oss om det kan tänkas finnas andra variabler som i viss mån samvarierar med maktdelnings- och valsystem som vi måste ta hänsyn till för att inte feltolka våra resultat. Risken är annars att vi tillskriver skillnader i nivån av demokratisk konsolidering till maktdelningsystem eller valsystem när det egentligen finns andra underliggande orsaker. Vi kan omöjligt veta exakt vad som påverkar demokratisk konsolidering, om så vore fallet vore denna studie minst sagt överflödigt. Vad vi istället får göra är att se till vad tidigare forskning kan lära oss.

Redan 1959 levererade Lipset (1959:75) det klassiska citatet: ”The more well-to-do a nation, the greater the chances that it will sustain democracy.” Även mer samtida forskare har funnit att ekonomisk framgång är en konsoliderande faktor (se t.ex. Epstein et al., 2006:556). Av denna anledning ser vi det som nödvändigt att kontrollera för ekonomisk utveckling. Vi använder oss av köpkrafts-paritetsjusterad bruttonationalinkomst (BNI) per capita (Världsbanken, 2006). Anledningen att vi använder oss av BNI per capita istället för det vanliga måttet BNP per capita är att BNI tar hänsyn till pengar som försvinner ut ur landet då exempelvis utländska företag äger tillgångar i landet och till pengar som skickas till landet från exempelvis släktingar som bor utomlands vilket BNP inte gör (Todaro & Smith, 2009:46-47). BNI per capita ger alltså en bättre bild över den ekonomiska utvecklingen i framförallt utvecklingsländer, vilka utgör en stor del av vårt urval.

Vår bedömning är att ekonomisk utveckling är en faktor som har ett starkt samband med demokratisk konsolidering och att vi därför måste kontrollera för detta. Vi använder oss inte av några andra kontrollvariabler då vi inte tror att det finns andra variabler som i samma utsträckning skulle kunna ge skenresultat. Att välja dessa variabler skulle dessutom kräva en teoretisk diskussion som det inte lämnas utrymme för här.

3.5 Statistiska metoder

För att pröva våra hypoteser använder vi oss av två metoder, chi-två-test och regressionsanalys. Med chi-två-test kan vi undersöka om det finns skillnader i någon variabel mellan grupper och om dessa skillnader är systematiska eller kan förklaras av slumpen. Dessa test är mycket användbara då de ger en fingervisning om vad som bör undersökas närmare. I vår studie använder vi oss i hög grad av frekvensvariabler, t.ex. räknar vi antalet länder som har presidentiellt styrelseskick och jämför detta med hur många länder som har parlamentariska eller semipresidentiella styrelseskick. Vid behandling av sådan data är chi-två-test en enkel metod som snabbt ger oss indikationer på om det överhuvudtaget föreligger ett samband. Nackdelen med chi-två-test är att man inte på ett tillfredsställande sätt kan kontrollera för andra underliggande faktorer. Av den anledningen har vi valt att också använda oss av mer avancerade statistiska metoder.

Vi använder oss av multipel regressionsanalys för att försöka förklara variation i den beroende variabeln, demokratisk konsolidering, med teoretiskt motiverade oberoende variabler. Metoden ger oss möjlighet att analysera flera variabler samtidigt och kontrollera för ekonomisk utveckling, som vi misstänker kan vara en variabel som skulle kunna leda till felaktiga resultat om den inte togs med i analysen. Dessutom ger det oss möjlighet att bedöma de oberoende variabelernas relativa påverkan på den beroende variabeln. Regressionen gör det också möjligt att i viss mån predicera utsikterna för demokratisk konsolidering.

Regressioner kan skattas på många sätt. En vanlig metod är att använda sig av OLS-estimatoren. Precis som alla andra statistiska metoder bygger denna estimator på en del antaganden. För att man ska kunna göra en meningsfull tolkning och dra korrekta slutsatser från den modell man skattar med hjälp av estimatören krävs det att dessa kriterier är uppfyllda. Vi kommer inte i denna uppsats fördjupa oss i statistisk teori men för att kunna analysera de resultat vi får fram behöver vi undersöka om dessa kriterier är uppfyllda och detta gör vi med ett antal statistiska tester. Vi nöjer oss här med att presentera de tester vi utför och hur de ska tolkas.

Vi använder oss av Ramseys RESET-test för att testa om funktionsformen är korrekt och om variabler utelämnats felaktigt. Ett signifikant resultat innebär i detta fall att kriteriet inte är uppfyllt (Westerlund, 2005:158-159).

Ett problem som kan uppstå vid regressionsanalys är att de oberoende variablerna samvarierar, dvs. att de är inbördes korrelerade. Detta problem kallas multikollinearitet och kan förvränga resultatet. För att undersöka om regressionen drabbats av detta problem tittar vi på VIF. Om VIF-värdet understiger 2,5 har vi ingen anledning att tro att multikollinearitet är ett problem (Djurfeldt et al., 2003:387-389).

Whites test använder vi oss av för att undersöka om regressionen är heteroskedastisk. Om regressionen lider av heteroskedasticitet innebär det att variansen är ojämnt fördelad och det gör att vi i så fall får en modell med sämre precision (Djurfeldt et al., 2003:390-391). Med Whites test prövar vi nollhypotesen att

regressionen inte är heteroskedastisk och ett icke signifikant resultat innebär således att regressionen inte lider av heteroskedasticitet.

Slutligen undersöker vi om residualerna är normalfördelade då även detta är en förutsättning för att vi ska få pålitliga resultat. Vi prövar detta med ett Jarque-Bera-test. Precis som i föregående fall vill vi ha ett resultat som inte är signifikant då detta visar på att residualerna är normalfördelade.

Autokorrelation är ett problem som är vanligt förekommande när man använder sig av tidsseriedata (Djurfeldt et al., 2003:390). Vi använder oss av tvärsnittsdata och har ingen anledning att misstänka att våra regressioner lider av detta problem och testar därför inte för detta.

4 Resultat

I detta avsnitt presenterar vi resultatet av våra statistiska beräkningar. Vi gör hänvisningar till avsnitt 7.3 i vår bilaga där resultatet presenteras i tabellform. I bilagan presenteras också resultatet av statistiska tester som visar på beräkningarnas tillförlitlighet.

4.1 Deskriptiv statistik

I tabell 1 har vi undersökt huruvida de tre variabler som vi har byggt vårt index på mäter samma sak genom att korrelera dem med varandra. Vi noterar att alla variablerna korrelerar med varandra och att dessa resultat är signifikanta på 0,01-nivå. Vi kan se att korrelationen är stark mellan samtliga variabler, i synnerhet mellan korrupsion och lagstyre ($r=0,766$). Korrelationen mellan politisk kultur och de andra variablerna är något lägre ($r=0,578$ respektive $r=0,583$) men är fortfarande hög. I teoriavsnittet har vi argumenterat för att de underliggande variablerna mäter olika aspekter av samma sak, demokratisk konsolidering. Våra statistiska resultat ligger helt i linje med detta resonemang.

I tabell 2 presenterar vi konsolideringsindexets medelvärde och spridning för länderna i urvalet. Vi noterar att medelvärdet ligger mycket nära mitten på indexet och att spridningen är relativt liten.

I tabell 3-5 grupperar vi länderna efter statsskick och valsystem och jämför medelvärden och standardavvikelse hos konsolideringsindexet med ekonomisk utveckling mätt som bruttonationalinkomst (BNI) per capita. I tabell 3 ser vi att 32 av länderna i urvalet klassificeras som presidentiella, 18 som semipresidentiella och 23 som parlamentariska⁶. Vi noterar att grupperna skiljer sig åt något vad gäller medelvärde på indexet. Vi ser också att det finns stora skillnader mellan grupperna vad gäller BNI per capita. Rikare länder har i högre utsträckning ett parlamentariskt styrelseskick och fattigare länder har i högre utsträckning ett presidentiellt styrelseskick. I tabell 4 grupperar vi länderna efter valsystem och ser att de allra flesta länderna i urvalet har antingen proportionellt valsystem eller blandat system med inslag av både proportionella val och majoritetsval till den lagstiftande församlingen. 59 av länderna har ett proportionellt eller blandat system och endast 16 ett system baserat på majoritetsval. Skillnaderna i medelvärde på konsolideringsindexet är här små men vi kan även här notera att

⁶ I tabell 3 saknas data för länderna Serbien och Östtimor, därför blir N-talet 73. I våra regressioner (tabell 9 och 10) saknas även data för Taiwan vilket där ger ett N-tal på 72.

det finns relativt stor skillnad i medelvärde i BNI per capita. I tabell 5 har vi delat in länderna i fyra grupper baserat på vilken kombination av statsskick och valsystem som landet har. Flest länder, 33 stycken, finner vi i gruppen parlamentariska eller semipresidentiella länder med proportionellt eller blandat system. Flera länder, 26 stycken, hamnar i gruppen presidentiella med proportionellt eller blandat valsystem. De andra två grupperna har bara ett fåtal länder. Vi noterar att den största gruppen har ett medelvärde på indexet som är något högre än genomsnittet för alla länder och att de har avsevärt högre medelvärde i BNI per capita jämfört med övriga grupper.

4.2 Chi-två-tester

Vi utför chi-två-tester baserade på gruppindelningen i tabell 3-5 för att undersöka om skillnaderna i medelvärde på LSIDC kan antas bero på slumpen eller om de är systematiska. Vi delar in länderna i två grupper baserat på om de ligger över eller under 5,00 i LSIDC.

Tabell 6 visar en korstabell där raderna visar länderna indelat efter om de tillhör den övre eller undre halvan av LSIDC, och kolumnerna om de är presidentiella, semipresidentiella eller parlamentariska. Vi kan se att länder med parlamentariskt statsskick är överrepresenterade i gruppen som har över 5,00 på LSIDC och att länderna med presidentiellt statsskick är underrepresenterade. I tabellen finns också ett chi-två-test som visar att avvikelserna från de förväntade värdena är signifikanta på 0,01-nivå. Denna skillnad beror alltså inte på slumpen.

I tabell 7 delar kolumnerna istället in länderna utifrån valsystem. Vi kan se att samtliga observerade värden ligger mycket nära de förväntade värdena. Chi-två-testet ger oss ett mycket högt p-värde och vi drar slutsatsen att vi inte kan finna något systematiskt samband mellan valsystem och demokratisk konsolidering.

Även tabell 8 är en korstabell av samma slag som de ovannämnda. Denna tabell är baserad på tabell 5. Vi har dock, för att kunna utföra chi-två-test, kollapsat tabellen och tagit bort de två grupper med minst antal länder. Kvar blir 59 länder, fördelade mellan grupperna presidentiella system med proportionellt eller blandat valsystem och parlamentariska eller semipresidentiella system med proportionellt eller blandat valsystem. Fördelningen är ganska jämn mellan grupperna och vi kan se att länderna med parlamentariskt eller semipresidentiellt system är överrepresenterade i gruppen som har högt på LSIDC och att länderna med presidentiellt system är underrepresenterade. P-värdet i chi-två-testet är signifikant på 0,01-nivån och vi drar slutsatsen att skillnaden inte beror på slumpen.

4.3 Regressioner

I denna del presenterar vi de regressionsanalyser som vi har utfört. Utöver regressionerna presenteras utfallet av tester som vi har gjort för att kontrollera att vår regressionsmetod (OLS) är lämplig, vilket är nödvändigt för att vi ska kunna dra några slutsatser av de regressioner som utförts.

I tabell 9 använder vi oss av dummyvariabler för presidentialism och valsystem för att försöka förklara demokratisk konsolidering. Vi kontrollerar för ekonomisk utvecklingsnivå genom att lägga in variabeln BNI per capita i regressionen. Om vi tittar på t-testerna för de enskilda variablerna i samma tabell ser vi att BNI per capita är en signifikant variabel på 0,01-nivå, att variabeln presidentialism är signifikant på 0,10-nivå och att variabeln valsystem inte är signifikant utan tvärtom har en mycket hög slumpfaktor. Testerna som utförts redovisas också i tabellen och väcker inga frågetecken kring metodens lämplighet. På grund av att variabeln valsystem inte är signifikant drar vi slutsatsen att regressionen inte är en fullgod förklaringsmodell.

I tabell 10 har vi gjort om regressionen men tagit bort variabeln valsystem. Testerna visar även i detta fall att OLS är en lämplig metod. T-testerna som redovisas i tabellen visar på att variabeln BNI per capita är signifikant på 0,01-nivå och att variabeln presidentialism har ett p-värde på 0,0648 och därmed är signifikant på 0,10-nivå. Koefficienterna bör tolkas som att länder som har presidentialism i genomsnitt har 0,504 lägre på konsolideringsindexet jämfört med andra länder givet att BNI per capita hålls konstant. Likaså kan man tolka BNI-koefficienten som att en ökning i BNI per capita med en enhet ökar värdet på konsolideringsindexet med 0,0001 givet att variabeln presidentialism hålls konstant. Vi kan i tabellen också se att regressionen har en förklaringsgrad (justerad R^2) på 47,41 procent.

Vi har med hjälp av regressioner prövat de två hypoteser vi ställde upp i teoriavsnittet. Vi kunde inte hitta stöd för att valsystem med inslag av proportionalitet är mer gynnsamma för demokratisk konsolidering än majoritetsvalsbaseerade system. Däremot fick vi visst stöd för vår hypotes att presidentialism är en ogynnsam faktor för demokratisk konsolidering. Vi fick också bekräftat att ekonomisk utveckling är en faktor som man bör ta hänsyn till vid kvantitativa studier av demokratisk konsolidering.

5 Diskussion

En av våra hypoteser var att presidentiella system har sämre förutsättningar än parlamentariska för demokratisk konsolidering. Denna hypotes prövade vi först i ett chi-två-test (tabell 6) och kunde då se att länder med presidentiella system var kraftigt underrepresenterade i gruppen av länder som hade ett värde över 5,00 på LSIDC. Om man ser till den deskriptiva statistiken (tabell 3) är detta resultat föga förvånande – det finns nämligen en mycket stor skillnad i grad av ekonomisk utveckling mellan länderna som har presidentiellt system och länderna med parlamentariskt eller semipresidentiellt system. Länderna med presidentiellt system har i genomsnitt avsevärt lägre BNI per capita än övriga länder och därför var det inte helt oväntat att finna att dessa länder också hade lägre värden på konsolideringsindexet.

Vi prövade också vår andra hypotes, att högre grad av proportionalitet i valsystelet ökar chanserna för demokratisk konsolidering, i ett chi-två-test (tabell 7). Testet visade mycket tydligt att det inte fanns några systematiska skillnader mellan länder med majoritetsval och länder med proportionellt eller blandat system. Normalt sett tyder detta på att den oberoende variabeln helt enkelt inte påverkar den beroende variabeln. I detta fall är resultatet dock särskilt intressant. Liksom i fallet med maktdelningssystem fann vi relativt stora skillnader i grad av ekonomisk utveckling mellan länderna med majoritetsval respektive proportionellt eller blandat valsystelet (tabell 4) – länderna med proportionellt eller blandat valsystelet hade högre BNI per capita i genomsnitt jämfört med länderna med majoritetsvalsystelet. I linje med ovan förda resonemang borde länderna med proportionellt eller blandat valsystelet varit överrepresenterade i gruppen av länder med mer än 5,00 på LSIDC. Utifrån dessa resultat är det svårt att dra några klara slutsatser. Även om variabeln valsystelet ser ut att vara obetydlig tyder detta på att variabeln är intressant och vi valde därför att ändå använda den i vår regressionsanalys.

För att undersöka närmare hur skillnaderna i demokratisk konsolidering beror på våra variabler utförde vi först en multivariat regressionsanalys (tabell 9) där vi använde oss av BNI per capita, val- och maktdelningssystem som oberoende variabler. Vi fann att såväl BNI per capita som maktdelningssystem hade inverkan på demokratisk konsolidering men kunde inte fastslå att valsystelet hade det. Vi gjorde en ny regression där vi tog bort variabeln valsystelet och fick en modell med en relativt hög förklaringsgrad (47,41 procent) där samtliga variabler var signifikanta på 0,10-nivå. Vi fann att presidentialism är negativt för demokratisk konsolidering jämfört med semipresidentialism och parlamentarism. Resultatet

visade också på att ekonomisk utveckling är en faktor som påverkar demokratisk konsolidering positivt.

Den variabel som hade högst p-värde (dvs. risk för att resultatet beror på slumpen) var maktodelningssystem (6,48 procent). Denna slumprikt är inte obetydlig men vi vill mena att det torde stå utom rimligt tvivel att maktodelningssystem är en faktor som påverkar demokratisk konsolidering. En fråga som dock är intressant att ställa sig är om resultatet styrs av underliggande faktorer som vi inte har kontrollerat för? Vi har visserligen kontrollerat för ekonomisk utveckling men vi kan inte utesluta att det finns andra egenskaper som presidentiella demokratier delar som har påverkat resultatet.

Vi har i vårt teoriavsnitt redogjort för tänkbara förklaringar till varför olika maktodelningssystem respektive valsystem får olika konsekvenser för utveckling mot demokratisk konsolidering. De tänkbara förklaringarna som ligger bakom våra hypoteser bygger på gedigen forskning, men vilka egenskaper hos det presidentiella systemet som i högst grad påverkar demokratisk konsolidering negativt är en fråga som behöver utforskas närmare. Forskning kring detta skulle t.ex. kunna användas för att bidra till att konsolidera demokratin i de utvecklingsländer som av olika skäl har institutionaliserat presidentialism som maktodelningssystem. Vi är också medvetna om att det är möjligt att det är helt andra egenskaper hos de länder som har presidentiellt styrelseskick som ligger bakom skillnaderna på LSIDC. En tänkbar förklaring är att de länder med sämst kulturella och historiska förutsättningar för demokrati i högre utsträckning väljer presidentiella system när demokrati införs och att de därför har sämre utgångspunkt än övriga länder.

I vår studie har vi gjort ett flertal metodologiska val som man också bör vara medveten om när man läser och tolkar våra resultat. Ett av våra viktigaste metodologiska val var att vi valde att skapa ett eget index för demokratisk konsolidering baserat på de delar inom konsolideringsteori vi själva ansåg var viktigast. En del forskare skulle säkert hävda att det finns andra aspekter som är minst lika viktiga och om vi hade skapat vårt index utifrån andra variabler hade vi troligen också fått ett annat resultat.

Den största utmaningen har varit att operationalisera demokratisk konsolidering. Innebörden av begreppet är mycket klar men att på ett meningsfullt sätt mäta det är en desto större utmaning. I vårt teoriavsnitt har vi ganska ingående redogjort för olika forskares försök att mäta konsolidering och kommit fram till att inget tidigare försök är perfekt. Inte heller vi gör anspråk på att ha lyckats med detta. Vad vi har gjort är att utifrån befintlig teori fokusera på underliggande orsaker till demokratisk konsolidering och mäta dessa då det finns befintliga operationaliseringar att tillgå. Man bör inte tolka LSIDC som ett perfekt mått på demokratisk konsolidering men indexet borde kunna ge en ganska bra fingervisning kring chanserna för att demokrati ska bestå. Att på ett objektivt sätt bedöma konsolideringsindexets validitet är dock mycket svårt. De oberoende variabler vi har använt oss av är däremot okomplicerade ur ett validitetsperspektiv

då vi helt enkelt har använt oss av binära variabler som direkt speglar faktiska förhållanden.

För att kunna dra slutsatser utifrån de statistiska beräkningar som utförts krävs som nämnts att ett antal antaganden är uppfyllda. För att säkerställa att så var fallet gjorde vi ett antal statistiska tester. Att utföra regressionsanalys innebär att man tar hänsyn till risken att slumpen påverkar resultaten och detta har legat till grund för våra slutsatser. Som resultat av detta har vår undersökning förhållandevis hög reliabilitet. En faktor som dock kan tänkas sänka reliabiliteten i vår studie är tillgången till data. Det har varit mycket svårt att finna data som är insamlad på samma tidpunkt vilket resulterat i att våra variabler är baserade på data från olika år. Vi har dock genomgående försökt använda oss av data som är insamlad under ungefär samma tidsperiod. I vilken utsträckning detta påverkar reliabiliteten negativt är dock oklart. Det faktum att våra variabler troligen inte varierar mycket i det korta perspektivet samt att vi har ett relativt stort antal länder i vårt urval torde innebära att detta problem inte skadat studiens reliabilitet i allt för hög utsträckning och att resultaten därför är någorlunda tillförlitliga.

Hur bör man då tolka våra resultat? Är presidentialism en ogynnsam faktor för demokratisk konsolidering? Trots metodologiska svårigheter tror vi att så är fallet. Om inte annat så ger våra resultat en kraftig fingervisning om att institutionell design är en faktor man bör tänka över när man studerar demokratisk konsolidering. Vi tror också att länder som i framtiden demokratiseras noga bör överväga hur de utformar sitt styrelseskick.

6 Referenser

- Boogards, Matthijs, 2009. "Electoral systems and Institutional Design in New Democracies", i Haerpfer, Christian – Bernhagen, Patrich – Inglehart, Ronald F – Welzel, Christian (red.), *Democratization*. Oxford & New York: Oxford University Press, s. 219-233.
- Carothers, Thomas, 2002. "The end of the transition paradigm" i *Journal of Democracy*, vol. 13, nr. 1, s. 5-21.
- Dahl, Robert A., 2001. *How Democratic Is the American Constitution?* New Haven & London: Yale University Press.
- Diamond, Larry, 1994. "Toward Democratic Consolidation", i *Journal of Democracy*, vol. 5, nr. 3, s. 4-17.
- Diamond, Larry, 1999. *Developing Democracy Toward Consolidation*. Baltimore & London: The John Hopkins University Press.
- Di Palma, Giuseppe, 1990. *To Craft Democracies. An Essay on Democratic Transitions*. Oxford: University of California Press Ltd.
- Dietrich, Simone – Wright, Joseph, 2011. *Foreign Aid and Political Development in Africa*. [Elektroniskt] U.N. Conference, Helsinki 2011.
Tillgänglig: <http://www.personal.psu.edu/jgw12/blogs/josephwright/WrightDietrichAidAfrica5.pdf>. Hämtdatum: [2011-12-04]
- Diskin, Abraham – Diskin, Hanna – Hazan, Reuven Y., 2005. "Why Democracies Collapse: The Reasons for Democratic Failure and Success", i *International Political Science Review*, vol. 26, nr. 3, s. 291-309.
- Djurfeldt, Göran – Larsson, Rolf – Stjärnhagen, Ola, 2003. *Statistisk verktygslåda – Samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Duverger, Maurice, 1959. *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*. Övers. North, Barbara – Robert. London: Methuen & Co. Ltd.
- Epstein, David L – Bates, Roberts – Goldstone, Jack – Kristensen, Ida – O'Halloran, Sharryn, 2006. "Democratic Transitions", i *American Journal of Political Science*, vol. 50, nr. 3, s. 551-569.
- Freedom House A, [Elektronisk] 2006. Tillgänglig: <http://www.freedomhouse.org> Analysis→Freedom In The World→2006→Methodology. Hämtdatum: [2011-12-05]
- Freedom House B, [Elektronisk] 2009. Tillgänglig: <http://www.freedomhouse.org> Analysis→Nations in Transit→2009. Hämtdatum: [2011-12-12]

- Haerpfer, Christian W, 2009. "Post-Communist Europe and Post-Soviet Russia", i Haerpfer, Christian W – Bernhagen, Patrich – Inglehart, Ronald F – Welzel, Christian (red.), *Democratization*. Oxford & New York: Oxford University Press, s. 309-320.
- Haggard, Stephan – Kaufman, Robert R., 1994. "The Challenges of Consolidation", i *Journal of Democracy*, vol. 5, nr. 4, s. 5-16.
- Huntington, Samuel P, 1991. *The third wave : Democratization in the late Twentieth Century*. Norman: University of Oklahoma Press.
- Kekic, Laza, 2007. *The Economist Intelligence Unit's index of democracy* [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.economist.com/media/pdf/DEMOCRACY_INDEX_2007_v3.pdf. Hämtdatum: [2011-12-12]
- Lijphart, Arend, 1984. *Democracies: Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-One Countries*. New Haven & London: Yale University Press.
- Linz, Juan J., 1994. "Presidential or Parliamentary Democracy: Does It Make a Difference?", i Linz, Juan J. – Valenzuela, Arturo. *The Failure of Presidential Democracy*. Baltimore & London: The John Hopkins University Press.
- Linz, Juan J. – Stepan, Alfred, 1996. *Problems of democratic transition and consolidation: Southern Europe, South America, and post-communist Europe*. Baltimore: Johns Hopkins Univ. Press.
- Linz, Juan J. – Stepan, Alfred, 1997. "Toward Consolidated Democracies" i Diamond, Larry (red.), *Consolidating the Third Wave Democracies*. Baltimore & London: The John Hopkins University Press, s. 14-33.
- Lipset, Seymour Martin, 1959. "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy", i *The American Political Science Review*, vol. 53, nr. 1, s. 69-105.
- O'Donnell, Guillermo A., 1997. "Illusions About Consolidation", i Diamond, Larry (red.), *Consolidating the Third Wave Democracies*. Baltimore & London: The John Hopkins University Press, s. 40-57.
- Przeworski, Adam, 1991. *Democracy and the Market. Political and Economic Reforms in Eastern Europe and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Reynolds, Andrew – Reilly, Ben – Ellis, Andrew, 2005. *Electoral System Design: The New International IDEA Handbook*. Stockholm: International Institute for Democracy and Electoral Assistance.
- Sartori, Giovanni, 1997. *Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry Into Structures, Incentives and Outcomes*. 2 uppl. New York: New York University Press.
- Schedler, Andreas, 1998. "What is Democratic Consolidation?", i *Journal of Democracy*, vol. 9, nr. 2, s. 91-107.
- Schedler, Andreas, 2001. "Measuring Democratic Consolidation", i *Studies in Comparative International Development*, vol. 36, nr. 1, s. 66-92.

- Stepan, Alfred – Skach, Cindy, 1993. “Constitutional Frameworks and Democratic Consolidation: Parliamentarism vs. Presidentialism”, i *World Politics*, vol. 46, nr. 1, s. 1-22.
- Teorell, Jan - Samanni, Marcus - Holmberg, Sören - Rothstein, Bo, 2011. *The Quality of Government Dataset*, version 6 Apr 2011 [Elektronisk]. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute. Tillgänglig: <http://www.qog.pol.gu.se> Hämtad: [2011-12-15]
- Thacker, Strom – Gerring, John, 2005. *Do Neoliberal Policies Deter Political Corruption?* [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.bu.edu/sthacker/> Hämtad: [2011-12-15]
- Todaro, Michael P – Smith, Stephen C, 2009. *Economic Development*. 10 uppl. Harlow: Pearson Education Ltd.
- Transparency International, [Elektronisk] 2009. Tillgänglig: <http://www.transparency.org> Corruption Perceptions Index→2009→Methodology→Detailed overview. Hämtdatum: [2011-12-12]
- Westerlund, Joakim, 2005. *Introduktion till Ekonometri*. Lund: Studentlitteratur.

7 Bilagor

7.1 Landlista – LSIDC

Listan innehåller samtliga 75 länder som ingår i vår studie. Siffran i den högra kolumnen är det värde landet har på Lindström-Sundin Index of Democratic Consolidation (LSIDC). Mittenkolumnerna visar det valsysteem (proportionellt, majoritetsval eller blandat) samt statskick (parlamentarism, presidentialism eller semi-presidentialism) länderna har.

Land	Valsystem	Statsskick	LSIDC
1. Albanien.....	bland.....	parl.....	4,79
2. Argentina.....	prop.....	pres.....	5,10
3. Bangladesh.....	maj.....	parl.....	3,73
4. Benin.....	prop.....	pres.....	5,86
5. Bolivia.....	bland.....	semi-pres.....	3,65
6. Botswana.....	maj.....	parl.....	7,17
7. Brasilien.....	prop.....	pres.....	4,88
8. Bulgarien.....	prop.....	parl.....	5,71
9. Burundi.....	prop.....	pres.....	3,68
10. Cap Verde.....	prop.....	semi-pres.....	6,84
11. Centralafrikanska republiken.....	maj.....	semi-pres.....	2,05
12. Chile.....	prop.....	pres.....	7,71
13. Colombia.....	prop.....	pres.....	4,12
14. Dominikanska republiken.....	prop.....	pres.....	4,92
15. Ecuador.....	prop.....	pres.....	2,82
16. El Salvador.....	prop.....	pres.....	4,26
17. Estland.....	prop.....	parl.....	7,28
18. Filippinerna.....	bland.....	pres.....	3,99
19. Georgien.....	bland.....	pres.....	4,13
20. Ghana.....	maj.....	pres.....	5,26
21. Grekland.....	prop.....	parl.....	6,61
22. Guatemala.....	prop.....	pres.....	3,34
23. Guinea-Bissau.....	prop.....	pres.....	3,03
24. Guyana.....	prop.....	pres.....	3,75
25. Honduras.....	prop.....	pres.....	4,23
26. Indonesien.....	prop.....	semi-pres.....	4,17
27. Jamaica.....	maj.....	parl.....	5,08
28. Kenya.....	maj.....	pres.....	4,38
29. Komorerna.....	maj.....	semi-pres.....	4,41
30. Kroatien.....	prop.....	semi-pres.....	5,23
31. Lettland.....	prop.....	parl.....	5,61
32. Lesotho.....	bland.....	parl.....	5,51
33. Liberia.....	maj.....	pres.....	4,07
34. Litauen.....	bland.....	semi-pres.....	6,39

35. Makedonien.....	prop.....	parl.....	3,68
36. Madagaskar.....	maj.....	pres.....	4,74
37. Malawi.....	maj.....	pres.....	4,09
38. Mali.....	maj.....	semi-pres.....	5,17
39. Malta.....	prop.....	parl.....	8,52
40. Mauritius.....	maj.....	parl.....	7,13
41. Mexiko.....	bland.....	pres.....	4,53
42. Moldavien.....	prop.....	semi-pres.....	4,03
43. Mongoliet.....	maj.....	semi-pres.....	5,38
44. Moçambique.....	prop.....	pres.....	4,44
45. Namibia.....	prop.....	semi-pres.....	6,90
46. Nicaragua.....	prop.....	pres.....	3,54
47. Niger.....	prop.....	pres.....	4,07
48. Nigeria.....	maj.....	pres.....	2,83
49. Panama.....	prop.....	pres.....	4,75
50. Papau Nya Guinea.....	maj.....	parl.....	4,66
51. Paraguay.....	prop.....	pres.....	3,49
52. Peru.....	prop.....	pres.....	4,67
53. Polen.....	prop.....	semi-pres.....	5,92
54. Portugal.....	prop.....	parl.....	7,73
55. Rumänien.....	prop.....	semi-pres.....	4,82
56. Senegal.....	bland.....	pres.....	4,99
57. Serbien.....	prop.....	(ingen data)....	4,75
58. Sierra Leone.....	prop.....	pres.....	3,65
59. Slovakien.....	prop.....	parl.....	5,40
60. Slovenien.....	prop.....	parl.....	7,21
61. Sydafrika.....	prop.....	parl.....	6,60
62. Sydkorea.....	bland.....	semi-pres.....	6,50
63. Spanien.....	prop.....	parl.....	8,20
64. Sri Lanka.....	prop.....	semi-pres.....	5,19
65. Surinam.....	prop.....	semi-pres.....	4,98
66. Taiwan.....	bland.....	semi-pres.....	6,87
67. Tjeckien.....	prop.....	parl.....	6,65
68. Thailand.....	bland.....	parl.....	4,61
69. Trinidad och Tobago.....	maj.....	parl.....	5,59
70. Turkiet.....	prop.....	parl.....	3,98
71. Ukraina.....	bland.....	semi-pres.....	4,97
72. Uruguay.....	prop.....	pres.....	7,12
73. Ungern.....	bland.....	parl.....	6,84
74. Venezuela.....	bland.....	pres.....	3,54
75. Östtimor.....	bland.....	(ingen data)....	4,62

7.2 Landlista – avgränsningar

Listan innehåller länder som av Freedom House rankas som ”electoral democracy” men som av olika orsaker ej är med i vår undersökning.

<p>Länder som länge varit stabila demokratier</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Australien 2. Andorra 3. Belgien 4. Costa Rica 5. Danmark 6. Finland 7. Frankrike 8. Indien 9. Island 10. Irland 11. Israel 12. Italien 13. Japan 14. Kanada 15. Liechtenstein 16. Luxemburg 17. Monaco 18. Nederländerna 19. Nya Zeeland 20. Norge 21. San Marino 22. Sverige 23. Schweiz 24. Storbritannien 25. Tyskland 26. USA 27. Österrike
<p>Länder där data saknas i vårt konsolideringsindex samt länder med under 100 000 invånare</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antigua och Barbuda 2. Barbados 3. Bahamas 4. Belize 5. Dominica 6. Grenada 7. Kiribati 8. Marshallöarna 9. Mikronesien 10. Nauru 11. Palau 12. Samoa 13. Sao Tome och Principe 14. Seychellerna 15. Solomonöarna 16. S:t Kitts och Nevis 17. S:t Lucia 18. S:t Vincent och Grenadinerna 19. Tuvalu 20. Vanuatu
<p>Land som ej tas med av övriga orsaker</p>	<p>Cypern</p>

7.3 Tabeller

Vårt tabellavsnitt är indelat i tre delar: deskriptiv statistik, chi-två-tester samt regressioner. Olika signifikansnivåer förklaras genom ett antal stjärnor efter p-värdet enligt följande system:

- *** Korrelation signifikant på 0,01-nivå
- ** Korrelation signifikant på 0,05-nivå
- * Korrelation signifikant på 0,10-nivå

7.3.1 Deskriptiv statistik

Tabell 1: Korrelation mellan variablerna i LSIDC

	Rule of law	Corruption Perceptions Index	Democratic Political Culture
Rule of law <i>p-värde</i>	1	0,766 0,000***	0,578 0,000***
Corruption Perceptions Index <i>p-värde</i>	0,766 0,000***	1	0,583 0,000***
Democratic Political Culture <i>p-värde</i>	0,578 0,000***	0,583 0,000***	1

N-tal: 75 (samtliga)

Tabell 2: Lindström-Sundin Index of Democratic Consolidation (LSIDC)

Antal länder	Lägsta värde	Högsta värde	Medelvärde	Standardavvikelse
75	2,05	8,52	5,0811	1,3887

Tabell 3: Parlamentarism/presidentialism

	Medelvärde LSIDC	Standardavvikelse LSIDC	Medelvärde BNI per cap.	Standardavvikelse BNI per cap.	Antal
Presidentialism	4,37	1,07	4568	3974	32
Semipresidentialism	5,19	1,27	7196	6771	18
Parlamentarism	6,01	1,40	14140	8274	23
Totalt	5,09	1,41	8246	7487	73

Tabell 4: Valsystem

	Medelvärde LSIDC	Standardavvikelse LSIDC	Medelvärde BNI per cap.	Standardavvikelse BNI per cap.	Antal länder
Proportionella val eller blandat	5,18	1,40	9279	7440	59
Majoritetsval	4,73	1,32	4177	5991	16
Totalt	5,08	1,39	8071	7421	75

Tabell 5: Parlamentarism/presidentialism och valsystem

	Medelvärde LSIDC	Standardavvikelse LSIDC	Medelvärde BNI per cap.	Standardavvikelse BNI per cap.	Antal länder
Presidentialism/ majoritetsval	4,23	0,82	1063	556	6
Presidentialism/ proportionella val eller blandat	4,41	1,13	5376	3986	26
Parlamentarism eller semipresidentialism/ majoritetsval	5,03	1,50	6045	7022	10
Parlamentarism eller semipresidentialism/ proportionella val eller blandat	5,78	1,31	12449	8113	33
Totalt	5,08	1,39	8176	7420	75

7.3.2 Chi-två-tester

Tabell 6: Chi-två-test: Parlamentarism/presidentialism

	Presidentialism	Semipresidentialism	Parlamentarism	Totalt antal
Under 5,00 i LSIDC				
Antal	27	8	6	41
Förväntat antal	18,0	10,1	12,9	
Över 5,00 i LSIDC				
Antal	5	10	17	32
Förväntat antal	14,0	7,9	10,1	
Totalt antal	32	18	23	73
	Värde χ^2	df	P-värde	
Pearsons χ^2	19,799	2	0,000***	

Tabell 7: Chi-två-test: Valsystem

	Majoritetsval	Proportionella val eller blandat	Totalt antal
Under 5,00 i LSIDC			
Antal	9	34	43
Förväntat antal	9,2	33,8	
Över 5,00 i LSIDC			
Antal	7	25	32
Förväntat antal	6,8	25,2	
Totalt antal	16	59	75
	Värde χ^2	df	P-värde
Pearsons χ^2	0,01	1	0,921

Tabell 8: Chi-två-test: Parlamentarism/presidentialism och valsystem

	Presidentialism/ proportionella val eller blandat	Parlamentarism eller semipresidentialism/ proportionella val eller blandat	Totalt
Under 5,00 i LSIDC			
Antal	22	12	34
Förväntat antal	15	19	
Över 5,00 i LSIDC			
Antal	4	21	25
Förväntat antal	11	14	
Totalt antal	26	33	59
	Värde χ^2	df	P-värde
Pearsons χ^2	13,866	1	0,000***

7.3.3 Regressioner

Tabell 9: Regression – Parlamentarism/presidentialism och valsystem

Variabel	Koefficient	Standardfel	t-statistika	p-värde	VIF
Konstant	3,9523	0,2971	13,3016	0,0000***	-
BNI per capita	0,0001	0,00002	5,9432	0,0000***	1,434
Presidentialism	0,4767	0,2782	1,7137	0,0911*	1,318
Valsystem	-0,1284	0,3118	-0,4118	0,6818	1,159

Förklaringsgrad:	R ² = 0,4902	Justerad R ² = 0,4677
Regression:	F=21,7936	p=0,0000***
RESET-test:	F(1;67)=0,00001	p=0,9929
Whites test:	F(3;68)=0,1187	p=0,9488
Jarque-Bera:	JB=1,4093	p=0,4943

N-tal: 72

Tabell 10: Regression – Parlamentarism/presidentialism

Variabel	Koefficient	Standardfel	t-statistika	p-värde	VIF
Konstant	3,8612	0,1973	19,5684	0,0000***	-
BNI per capita	0,0001	0,00002	6,2580	0,0000***	1,244
Presidentialism	0,5040	0,2685	1,8767	0,0648*	1,244

Förklaringsgrad:	R ² =0,4889	Justerad R ² = 0,4741
Regression:	F=33,0028	p=0,0000***
RESET-test:	F(1;68)=0,0128	p=0,9101
Whites test:	F(2;69)=0,1832	p=0,8330
Jarque-Bera:	JB=1,3621	p=0,5061

N-tal: 72